

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Etelä-Savon maakuntaliitto katsoo, että suunnitelma ja sen linjaukset ovat olennaisia, ajanmukaisia ja pääosin ansiokkaita. Suunnitelmassa on otettu laajasti huomioon keinot, joilla voidaan vaikuttaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen kasvuun. Suunnitelmassa TKI-toiminnan tilannekuvasta ja kehittämisestä puhutaan koko Suomen tasolla, tuomatta lainkaan esille Suomen eri maakuntien välillä vallitseviin eroihin TKI-intensiteetissä. Erityisesti itäisessä ja pohjoisessa Suomessa TKI-toiminnan osuus bkt:stä jää koko maahan verrattuna matalaksi. Suunnitelmassa tulisikin huomioida myös alueiden erilaiset lähtökohdat paremmin ja nostaa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi koko Suomen ja sen erilaisten alueiden TKI-toiminnan kasvu. Tärkeää on huomioida alueiden väliset tilannekuva- ja yritys rakenne-erot, jotta suunnitelman tavoitteita voidaan edistää koko maassa – ei vain kasvukeskuksissa ja yliopistokaupungeissa. Suunnitelmassa ei ole huomioitu riittävästi myöskään Suomen mikro -ja pk -valtaista yritys rakennetta. Tällä hetkellä TKI-toiminnan aloittaminen on monen pienen yrityksen näkökulmasta haasteellista. Monivuotisessa suunnitelmassa ei tunnistetta riittävällä tavalla maakuntien strategioita (äes) TKI-toiminnan toiminnan resurssien suuntaamisen lähtökohtana.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Etelä-Savon maakuntaliitto suhtautuu suunnitelmaan ja linjauksiin pääosin myönteisesti, koska ne edistävät Etelä-Savon maakunnallisen TKI-tiekartan tavoitteiden toteuttamista. Jos toimeenpanossa huomioidaan riittävästi alueelliset ja yritys rakenteeseen liittyvät erot, tukee suunnitelma organisaatiomme toimintaa. Myös Etelä-Savon tavoitteena on TKI-toiminnan kunnianhimoinen nousu.

Vuonna 2023 valmistunut Etelä-Savon maakunnallinen TKI-tiekartta 2030 on pääpiirteissään linjassa valtion suunnitelman kanssa. Alueellisena tavoitteenamme on kunnianhimoinen TKI-panostusten nousu 4 %:iin alue-BKT:sta. Pelikirjan muotoon puetun maakunnallisen tiekarttamme linjaukset/tavoiteltavat muutokset ovat:

- 1) pelitaktiikka yritys vetoiseksi ja laajemmille hartioille

- 2) TKI-toiminta ja ”hyökkäyspeli” vahvistuu eteläsavolaisissa yrityksissä
- 3) T&K-osaajien veto- ja pitovoima vahvistuu Etelä-Savossa
- 4) joukkuepelaamisen vahvistaminen maakunnan strategisilla kärkialoilla
- 5) koko joukkueen nousu kansainväliselle sarjatasolle

Maakuntaliiton näkökulmasta suunnitelma lähtökohtaisesti parantaa alueen edellytyksiä saavuttaa kasvua TKI-menoissa muun maan tavoin. Etelä-Savon näkökulmasta on kuitenkin merkittävää, että maakunnasta puuttuu oma tiedeyliopisto sekä yliopistosairaala, joihin suunnitelman mukaisesti TKI-toiminnan lisärahoitus näyttäisi pitkälti kohdistuvan. Näin ollen maakunnassa toimiva ammattikorkeakoulu tulee olemaan merkittävä toimija.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Pienyritysvaltaisilla alueilla kuten Etelä-Savossa on erityisen tärkeää, että pienet yritykset pääsevät mukaan yhteistyöhön suuryritysten, veturiyritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Tätä yhteistyötä tulee edistää ylimaakunnallisesti ja kansainvälisesti. Koko Suomen osaaminen ja kyvykkyydet on otettava käyttöön.

Business Finlandin rahoituksen kohdentamisessa tulee kiinnittää huomiota PK-yritysten tarpeisiin ja rahoituksen saatavuuteen. Business Finlandin myöntämiä rahoituksia ei ole kyetty hyödyntämään Itäisessä Suomessa. Tilanne on pysynyt muuttumattomana pitkään. Erityisesti tulee huolehtia BF:n energiatuen riittävydestä ja sen kohdentumisesta itäiseen Suomeen. Tarvitaan selkeitä toimenpiteitä sekä uudenlaista yhteistyötä:

1. BF:n läsnäoloa ja aktiivista toimintaa itäisen Suomen maakunnissa lisätään, kuten maakunnat ovat vedonneet. Itäisen Suomen näkyvyyttä Invest In Finland –toiminnassa parannetaan.
2. Jokaiseen Itäisen Suomen maakuntaan resursoidaan BF:n oma asiakkuuspäällikkö tai alueyhdyshenkilö. Tulostavasti alueyhdyshenkilö tuntisi alueen yritysten BF hankkeet ja kehittämistarpeet, tarjoaisi sparrausapua ja tukisi ohjelmatyötä.
3. BF:n ohjelmien suunnittelussa huomioidaan paremmin alueilla toimivien yritysten tarpeet ja ohjelmien yhteensopivuus esim. ELYn rahoituksen kanssa.
4. Kansallisen innovaatiopolitiikan ja aluetason välistä yhteistyötä koordinoidaan ja ohjataan selkeämmin ja valtion T&K-toiminnan yksiköitä vahvistetaan Itäisessä Suomessa.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Yritysten TK-investointien kasvuun

Pienyritysvaltaisilla alueilla kuten Etelä-Savossa on erityisen tärkeää, että pienet yritykset pääsevät mukaan yhteistyöhön suuryritysten, veturiyritysten ja tutkimuslaitosten kanssa ja tätä kautta mukaan kilpailtuun rahoitukseen. Koko Suomen osaaminen ja kyvykkyydet on otettava käyttöön. Yritysten TK-investointien kasvattaminen edellyttää koko Team Finland-verkoston toimijoiden jalkatyötä alueilla, myös yliopistokaupunkien ulkopuolella. BF:n ohjelmien suunnittelussa tulee huomioida paremmin alueilla toimivien yritysten tarpeet ja ohjelmien yhteensopivuus esim. ELYn rahoituksen kanssa. Itäisen Suomen näkyvyyttä Invest In Finland –toiminnassa tulee parantaa, sillä investoinnit tuovat tyypillisesti mukanaan uutta teknologiaa ja pääomia.

Uusia yrityksiä tk-toimintaan

Business Finlandin ohjelmien suunnittelussa tulee huomioida paremmin alueilla toimivien eri kehitysvaiheissa olevien yritysten tarpeet ja ohjelmien yhteensopivuus esim. ELYn rahoituksen kanssa. Erityinen huomio on suunnattava pk-yrityksille käyttökelpoisten rahoitusvälineiden saatavuuteen

Kansallinen AKKE-rahoitus on ollut toimiva väline TKI-toiminnan aktivoimiseen, kehittämiseen ja edistämään kansainvälisen TKI-rahoituksen kotiuttamista alueelle.

Pienyritysvaltaisilla alueilla kuten Etelä-Savossa on erityisen tärkeää, että pienet yritykset pääsevät mukaan yhteistyöhön suuryritysten, veturiyritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Näin saadaan uusia yrityksiä mukaan T&K-toimintaan.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Pula osaavasta työvoimasta on haaste koko Suomessa, mutta väestöltään vuosittain supistuvissa maakunnissa, se on vieläkin suurempi. T&K-osaajien määrä tulee varmistaa kaikkialla Suomessa ja suunnitelmassa nostaa paremmin esiin erilaiset alueet. Osaajien houkuttelussa erilaiset alueille syntyneet kehittämisalustat tutkimusinfraan sekä niihin liittyvinä klustereineen muodostavat keskeisen veto- ja pitovoimatekijän. Resurssien suuntaaminen alueiden vahvuuksien mukaisesti kärkeen turvattava!

Alueelle tarvitaan koulutuspaikkoja ja oppilaitoksia, on olennaista myös suunnata rahoitusta alueellisiin vahvuuksiin, joissa oppilaitokset ovat merkittäviä toimijoita. Näin alue koetaan vetovoimaisena, alueelle saadaan opiskelijoita ja tutkijoita, jotka myös kiinnittyvät alueelle ja yrityksiin saadaan harjoittelijoita ja työntekijöitä.

Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla

On tärkeää tukea valtion muilla toimilla työperäistä maahanmuuttoa erityisesti korkeasti koulutettujen TK-toimijoiden osalta mm. Talent Boost –ohjelman avulla. Korkeakouluilla tulee olla hyvät edellytykset houkutella erilaisille alueille kansainvälisiä tutkijoita ja –osaajia. Lisäksi tulee vahvistaa maakunnissa toimivien kansainvälisesti verkostoituneiden kärkitutkimusryhmien ja –toimijoiden mahdollisuuksia pitkäjänteiseen TKI-toimintaan. Yleisesti ottaen koko Suomessa tulee varmistaa, että tutkijan uralla on mahdollista toimia ja edetä pitkäjänteisesti sekä taloudellisesti kilpailukykyisesti. Näin ehkäistään aivovuotoa Suomesta.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Rahoituksen suuntaamisen strategisissa linjauksissa olisi tarpeen huomioida myös maakuntakohtaiset älykkään erikoistumisen vahvuudet sekä klusterit ja niihin kytkeytyvät osaamiskeskittymät. Tutkimus – ja teknologiainfrastruktuurien osalta alueelliset kehittämisalustat/klusterit huomioitava suunnitelmassa, ne muodostavat keskeisen edellytyksen osaajien (opiskelijoiden, tutkijoiden) ja yritysten houkuttelulle ja pitämiselle alueilla.

Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit

On olennaista tunnistaa alueelliset vahvuusalat, joihin tarvitaan valtion avustusta. Alueelliset infrastruktuurit palvelevat alueen yrityksiä, mikä tukee yritysten vahvempaa TKI-toimintaa.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

EU:n TK-yhteistyö

Maakunnan Älykkään erikoistumisen kärkialojen strategiset valinnat toimivat pohjana TKI-panosten tehokkaalle kohdentamiselle. Etelä-Savossa on valmiina klustereiksi ja ekosysteemeiksi järjestäytyntä korkeaa osaamista, jota täytyy määrätietoisesti tukea EU:n kv-rahoituksen hyödyntämisessä. Älykkään erikoistumisen strategioiden merkitys tulee tunnistaa selkeämmin kansallisissa TK-linjauksissa. Suomeen tarvitaan kansallinen klusteristrategia.

Kansallinen AKKE-rahoitus on ollut toimiva väline TKI-toiminnan aktivoimiseen, kehittämiseen ja edistämään kansainvälisen TKI-rahoituksen kotiuttamista alueelle.

Pienyritysvaltaisilla alueilla kuten Etelä-Savossa on erityisen tärkeää, että pienet yritykset pääsevät mukaan yhteistyöhön suuryritysten, veturiyritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Näin saadaan uusia yrityksiä mukaan T&K-toimintaan.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Älykkään erikoistumisen strategioiden merkitys tulee tunnistaa selkeämmin kansallisissa TK-linjauksissa. Suomeen tarvitaan kansallinen klusteristrategia, jolla varmistetaan erilaisten alueiden vahvuuksien hyödyntäminen. Valtakunnallisella klusteristrategialla varmistetaan kansallisesti yhtenevä linja, jolla saamme näkyvyyttä ja vahvuutta toiminnallemme Euroopan ja maailmanlaajuisesti.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

-

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

-

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto